

การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริม
พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 1
Development of a model for organizing experiences by engaging parents
to promote social skills of preschool children
at kindergarten level 1

พีชญา สุขประโคน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 เพื่อทดลองใช้รูปแบบโดยศึกษาพัฒนาการด้านสังคมเด็กปฐมวัยระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบ เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบ และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 1/3 ในโรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา" สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการประชุม การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันครูผู้สอนจัดประสบการณ์โดยใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และครูมีความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการพัฒนารูปแบบประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดประสบการณ์ เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และการวัดผลประเมินผลตามรูปแบบ ซึ่งผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีพัฒนาการด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีพัฒนาการด้านสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์โดยใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม, พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

¹ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา" สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ peetchaya.ss09@gmail.com

Abstract

This research aims to study basic information. In order to develop a model for organizing experiences by engaging parents to promote social development of preschool children at kindergarten level 1 in order to experiment with patterns by studying early childhood social development during learning based on patterns Comparison of social development of early childhood Kindergarten, 1st year, between before and after. Arranging experiences according to the format And assessing parents' satisfaction with the format The sample group used in the experiment was kindergarten students 1/3 in the municipal school 1 "Buri Rat Darun Wittaya" under the Education Division. Buriram Municipality In the second semester of the academic year 2018, a total of 23 people were acquired by cluster random sampling (Cluster Random Sampling). The tools used for data collection were the experience planning plan according to the model by studying the early childhood social development during learning according to the pattern. Comparison of social development of early childhood Kindergarten Year 1, Interview Questionnaire and Meeting Record Form Data analysis is content analysis. Average finding Standard deviation, percentage, and hypothesis testing with t-test (Dependent Samples). At present, the teachers organize experiences using family participation at a low level. And with the importance of enhancing development for children who need to use their families to participate in the experience Therefore, teachers have the need to develop the pattern of experience management with the participation of parents at the highest level. The result of the development model consists of principles, objectives, process, experience management Conditions for applying patterns And evaluation of results according to the format The results of the model evaluation by experts are appropriate at a high level. The results of the experiment showed that Preschool children in kindergarten year 1 have a high level of social development as a whole. And preschool children, kindergarten year 1, learning according to the pattern of experience organized by the participation of parents Have social development after studying higher than before With statistical significance at the level of .01 and parents were satisfied with the pattern of experience arrangement by the participation of parents at a high level.

Keyword: parents participation, social skills of early childhood

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมาก ในการที่จะอบรมเลี้ยงดู และการดูแลเอาใจใส่ให้ได้รับการศึกษาสอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของเด็กในวัยนี้ โดยเฉพาะทักษะทางสังคม เพราะทักษะทางสังคมทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้และเป็นทักษะหนึ่งที่คุณต้องเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว เช่นการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี การแก้ปัญหา ความขัดแย้งการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างของผู้อื่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2560 : 36) ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงควรส่งเสริมให้ผู้มี

เรียนทักษะทางสังคมที่ดี เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 5) ทักษะทางสังคมที่เด็กจำเป็นต้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอดทน รอคอย เอื้อเฟื้อแบ่งปันและการฝึกให้เด็กได้ช่วยเหลือผู้ใหญ่ในการทำงานเล็กๆ น้อยๆ เช่น ช่วยเก็บของเข้าที่ ช่วยครูแจกสีกินให้กับเพื่อนๆ ช่วยพ่อแม่จัดของตักบาตร เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนช่วยเหลือทำงานจะช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และเป็นการฝึกความสามารถไปในตัวด้วยและเมื่อพิจารณาคุณลักษณะตามวัย การพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านการแบ่งปัน การให้ความร่วมมือ และการช่วยเหลือผู้อื่น (สุนน อมรวิวัฒน์. 2546: 32-33)

ความสำคัญของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสังคม ซึ่งถือเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตในอนาคต ผู้ปกครองมีบทบาทมากในฐานะเป็นพัฒนาการสังคมเด็ก ผู้ให้การดูแลเด็ก (Care giver) ปัจจุบันจะพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยน้อยมาก ทั้งๆ ที่ผู้ปกครองคือผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษาที่สำคัญสำหรับเด็ก จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นเพียงแค่เข้ามาประชุมผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับโรงเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8(2) มาตรา (9) (6) ที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และจากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ปกครองเด็กในระดับปฐมวัยจำนวนหนึ่ง พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของตนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก ไม่ทราบวิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ไม่ทราบบทบาท คนที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมเพียงพอในการเรียนรู้ ดังนั้นการที่เด็กจะได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง ในการช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็กอย่างถูกต้อง เพราะถึงแม้ว่าเด็กจะเข้าสู่โรงเรียนแล้วก็ตาม พ่อแม่ ผู้ปกครองยังเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพราะเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวมากกว่าโรงเรียน ดังนั้นการที่ครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก และการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ตรุมวิทยา" สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เปิดทำการตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ มีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ประสานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นการดำเนินการตามแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ตรุมวิทยา" สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ส่วนหนึ่งดำเนินการตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดซึ่งกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้แบบกว้างๆ สามารถปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ได้

จากการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และแผนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่างๆ ของโรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ตรุมวิทยา" สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ที่จัดให้นักเรียน พบว่าเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองหรือครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองหรือครอบครัวไม่มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เลย การจัดกิจกรรมต่างๆ ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด พ่อแม่ผู้ปกครองหรือครอบครัวจะได้รับทราบข้อมูลพัฒนาการ

ผู้เรียนจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน และสมุดประจำตัวนักเรียนเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา" สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ยังไม่สนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.25421 มาตรา 9 และ มาตรา 12 ที่ได้ระบุถึงการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน นอกจากนี้ยังให้โอกาสบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน และอื่นๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับผลติดตามการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2555:79-80) เรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร รวมถึงความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของฝ่ายพ่อแม่และสถานศึกษา จากเหตุผลและความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียน ภาวะบีบรัดทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ขาดการร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครองหรือครอบครัว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยในสภาพจริงโดยมีกระบวนการดังนี้
 - 3.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านสังคมเด็กปฐมวัยระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีพัฒนาการด้านสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) มาใช้ในการ

กำหนดขอบเขตของการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

1. แหล่งข้อมูล/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ได้แก่ เอกสารรายงานผลการประเมินพัฒนาทางการเรียนของผู้เรียนด้านสังคม ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย ศึกษา รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความคิดเห็นของครู 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสายชั้นอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน

2. สิ่งที่น่าสนใจศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

3. ระยะเวลาที่ใช้ ระหว่าง เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2561

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนสายชั้นอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ปฐมวัย 3 คน ด้านหลักสูตร และการวัดผล/ประเมินผลการศึกษาปฐมวัย 2 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึง เดือน สิงหาคม 2561

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ในโรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา" สังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้อง รวมทั้งสิ้น 116 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 1/3 ในโรงเรียนเทศบาล ๑ "บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา" สังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยการใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย และความพึงพอใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

4. ระยะเวลาของการทดลองใช้รูปแบบ เริ่มทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2561 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 รวม 10 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล “บุรีราษฎร์ดรุณวิทยา” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 23 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบโดยศึกษาพัฒนาการด้านสังคมเด็กปฐมวัยระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบ เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการประชุม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันครูผู้สอนจัดประสบการณ์โดยใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และด้วยความสำคัญของการเสริมสร้างพัฒนาให้กับเด็กที่จำเป็นต้องใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ครูจึงมีความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 พบว่า

2.1 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1) หลักการของของรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย คือ เป็นรูปแบบที่จัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ได้รับการเสริมสร้างพัฒนาการทางสังคม และบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560

3) ขั้นตอนการสอนโดยการการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเตรียมผู้เรียน เป็นกระบวนการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ การร้องเพลง ฟังนิทาน และการสนทนาซักถาม 2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครูผู้สอน บุคคลต่าง ๆ และผู้ปกครอง ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีการสนทนาพูดคุย ซักถาม ศึกษา ค้นคว้า การปฏิบัติ ในเนื้อหาที่ใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นที่การพัฒนาทางสังคม 3. ขั้นเรียนรู้กับผู้ปกครอง เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากใบความรู้ นิทานที่เด็กนำกลับไปเรียนรู้ที่บ้าน การชื่นชมผลงาน และให้ข้อคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และ 4. ขั้นประเมินผล เป็นกระบวนการ

ประเมินผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อทำการประเมินพัฒนาการด้านสังคมของผู้เรียน

4) เจาะใจความสำเร็จในการนำรูปแบบใช้ คือ การชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง การจัดทำแผนพัฒนาเด็กร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง การศึกษาแบบฝึกทักษะร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก การร่วมสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของผู้ปกครอง

5) การประเมินผลการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย การประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการประเมินตามสภาพจริงจากการตรวจผลงานและการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย และมีการสะท้อนผลไปยังผู้ปกครองรับทราบเพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านสังคมที่สูงขึ้น

2.2 ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ปรากฏดังนี้

3.1 ผลการศึกษาพัฒนาการด้านสังคมเด็กปฐมวัยระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีพัฒนาการด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่เด็กปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้านการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ตัวบ่งชี้ที่เด็กปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและบทบาทสมาชิกของสังคม การเล่นและทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ตามลำดับ

3.2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม พบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีพัฒนาการด้านสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

คะแนน	ค่า	ค่าเบี่ยงเบน	df	t	sig
พัฒนาการด้านสังคม	เฉลี่ย	มาตรฐาน			
ก่อนเรียน	37.42	3.87	22	-9.417**	.01
หลังเรียน	44.69	2.98			

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีพัฒนาการด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีพัฒนาการด้านสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักคณา เสนอฤทธิ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งพฤติกรรมทางสังคมประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปันและการยอมรับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลชาย-หญิงที่มีอายุ 5-6 ปี จำนวน 15 คน ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนพฤติกรรมทางสังคม โดยเฉลี่ยสูงขึ้น และสอดคล้องกับ วีระพงศ์ บุญประจักษ์ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคม ด้านความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและแบ่งปัน พบว่า เด็กปฐมวัย ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ การเล่นพื้นบ้านไทยในแต่ละสัปดาห์ มีพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและ แบ่งปัน พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยข้างต้นสามารถยืนยันหลักการของรูปแบบคือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กได้อย่างชัดเจน ปัจจัยสำคัญของรูปแบบจึงเป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งบทบาทของผู้ปกครองในการร่วมกันกับครูในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กสามารถทำได้หลากหลายวิธีการดังแนวคิดของ คอร์ดอน (Cordon อ้างถึงใน ธรรมชาติ วิเชียร, 2535: 236) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมใน โครงการ Parents Education Follow Through Model พบว่า พ่อแม่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก 6 ประการ คือ 1. บทบาทในการสอนลูกของตนเองที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ช่วยงานของโรงเรียนโดยทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนหรือผู้ช่วยสอน 3. มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษา 4. เป็นผู้เรียนจากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การพบปะบุคลากรของโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 5. เป็นผู้มีส่วนรับฟังและดูสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น 6. ทำหน้าที่ผู้ช่วยและอาสาสมัครในห้องเรียน พ่อแม่ที่เข้าร่วมในโครงการของ คอร์ดอน ดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ การร่วมโครงการนี้จะต้องผ่านการคัดเลือก และได้รับการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน ผลการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนที่อยู่ในโครงการนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มควบคุม

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง พบว่า มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมากสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองได้จริงและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมของเด็กจนสังเกตได้ชัดเจน ทำให้ผู้ปกครองพึงพอใจ สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยของความสำเร็จที่ทำให้การร่วมมือมีประสิทธิภาพ คือ (สุธีรา จิตรัตนา, 2546: 69-70) คือ 1. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรมีระยะที่สืบเนื่องยาวนาน โดยเฉพาะตั้งแต่วัยก่อนเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาและควรเป็นการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะนำไปสู่การกระตุ้นและพัฒนาคุณภาพของพ่อแม่ ผู้ปกครองด้วย 2. บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาการศึกษาลูกจะมีคุณภาพมากขึ้น ถ้าโรงเรียนได้เปิดโอกาสหรือสร้างเงื่อนไขในการพัฒนาความรู้ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในบทบาทต่าง ๆ ที่เหมาะสมทั้งในระดับปฏิบัติจนถึงระดับการร่วมตัดสินใจกับโรงเรียน 3. การศึกษาความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ต่างฐานะ ต่างพื้นฐานกันกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา พบว่า ระดับความรู้และฐานะทางครอบครัวส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับทาง

โรงเรียนในระดับที่ต่างกัน เช่น ครอบครัวรายได้น้อยหรือยากจน (Working-Class Family) มีแนวโน้มที่จะฝากความหวังกับโรงเรียน พวกเขาจะวางใจครูและมอบภาระหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งหมดที่มีต่อการศึกษาลูกไว้กับโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ครอบครัวที่ร่ำรวย (Upper-middle Class Family) มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของเด็ก มีการใช้เวลาและเตรียมเด็กสำหรับสังคมโรงเรียนมากขึ้น เช่น มีการจ้างครูสอนพิเศษ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองด้วยกัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยได้อย่างชัดเจน ดังนั้นครูผู้จัดกิจกรรมควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันออกแบบวิธีการพัฒนาเด็ก โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการร่วมสอนและร่วมสังเกตพัฒนาการด้านสังคม
2. ครูผู้จัดกิจกรรมจะต้องวางแผนในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องคอยกระตุ้นให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ นักเรียนในทุกๆ กิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมบรรลุตามช่วงเวลาที่กำหนด
3. ควรมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่อ่อนอย่างใกล้ชิด ควรสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และเสริมแรงด้วยการชม การให้รางวัล ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านอื่นๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสติปัญญาและชั้นเรียนที่เหมาะสมในระดับเดียวกันหรือต่างระดับ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาชุดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองอย่างเป็นระบบเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมตามรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3-5 ปี): แนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ลักคะณา เสนอฤทธิ์. (2551). ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีระพงศ์ บุญประจักษ์. (2545). การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธีรา จีระตรา. (2546). การพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2546). การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 - 7 . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน**

เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560.** กรุงเทพฯ :

กระทรวงศึกษาธิการ.

हररषषष ढलवलषषषष. (2535). **ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.